

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه امام حسن مجتبی (علیه السلام)

شهرستان تهران

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان

بررسی تفاوت زن و مرد در دیه و قصاص از

دیدگاه فقه

استاد داور

سرکار خانم نیکو برش

استاد راهنما

سرکار خانم نجفی

محقق

صدیقه نوروزی

زمستان ۱۳۸۹

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه امام حسن مجتبی (علیه السلام)
شهرستان تهران

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان

بررسی تفاوت زن و مرد در دیه و قصاص از دیدگاه فقه

استاد داور

سرکار خانم نیکو برش

استاد راهنما

سرکار خانم نجفی

محقق

صدیقه نوروزی

زمستان ۱۳۸۹

تقدیم به

حضرت زهراى مرضیه که از ابتدا تا انتهای عمر شریفشان بیشترین رنج ها را در راه احیای دین و احکام آن متحمل شدند.

و

تقدیم به محضر مقدس حسین مظلوم که خون مطهرش احیاگر دین و قلوب مؤمنین است.

و

تقدیم به یوسف زهرا، منتقم آل محمد (ص) که منجی عالم بشریت و احیاکننده ی اسلام ناب محمدی (ص) می باشد.

خدایا در فرجش تعجیل و در ما آمادگی برای سربازی و همراهی اش عنایت فرما.

تقدیر و سپاس

با سپاس فراوان از همسر گرامی و عزیزم که درانتخاب موضوع و جمع آوری مطالب مرا یاری کردند و با تشکر از استاد گرامی سرکار خانم نجفی که در جمع آوری و تدوین این نوشتار مرا یاری نمودند.

پیشنهادات

در راستای پاسخ گویی به شبهاتی که در مورد حکم ديه و قصاص وجود دارد پیشنهاداتی را ارایه می کنیم از جمله این که، علمای شیعه و کسانی که در راستای این موضوع تحقیق می کنند باید بحث های پیرامون آیات و روایات را بیشتر مورد بررسی قرار داده و بیان کنند .

چون در زمینه تفسیر آیات، تفاسیر به صورت تکراری بیان شده و اکثر روایاتی که مورد استفاده قرار گرفته است اندک می باشد.

منابع و مأخذ

۱. قرآن کریم. مهدی الهی قمشه ای. قم: عترة. ۱۳۸۱.
۲. رضى، سيد شريف. نهج البلاغه. ترجمه على شيروانى. چ ۵. قم: دار العلم. ۱۳۸۵.

منابع عربى

۳. ابن بابويه قمى (صدوق)، ابو جعفر محمد بن على بن الحسين. **علل الشرايع**. بيروت: موسسه الاعلمى للمطبوعات، ۱۴۰۸ هـ. ق.
۴. ابن العربى، ابوبكر محمد بن عبدالله. **احكام القرآن**. بيروت: دارالكتب العلميه، ۱۴۱۶ هـ. ق.
۵. مكرم (ابن منظور)، محمد بن على. **لسان العرب**. بيروت: دار احياء التراث العربى، ۱۴۰۸ هـ. ق.
۶. ابن هشام، السيرت النبويه. بيروت: دارالجيل. ۱۴۳۲ هـ. ق.
۷. الاردبيلى، احمد بن محمد. **زبدہ البيان فى احكام القرآن**. تهران: المكتبه المرتضويه، ۱۳۴۱ هـ. ق.
۸. الاصفهانى، بهاء الدين محمد بن الحسن [فاضل هندى]. **كشف اللثام**. قم: مكتبه آيه الله العظمى مرعشى النجفى، ۱۴۰۵ هـ. ق.
۹. النجارى، ابو عبدالله محمد بن اسماعيل. **صحيح النجارى**. بيروت: دارالجيل، ۱۴۰۹ هـ. ق.
۱۰. البيهقى، احمد بن الحسين. **السنن الكبرى**. بيروت: دار المعرفه، ۱۴۰۸ هـ. ق.
۱۱. العاملى (شهيد ثانى)، زين الدين. **الروضه البهيہ فى شرح اللمعه الدمشقيه**. چ. بيروت: مكتب الاعلام الاسلامى، ۱۳۷۰.
۱۲. الجزيرى، عبدالرحمن. **الفقه على المذاهب الاربعه**. بيروت: دار احياء التراث العربى، ۱۴۰۹ هـ. ق.
۱۳. الجصاص (الرازى)، ابوبكر احمد بن على. **احكام القرآن**. بيروت: داراكتاب العربى، ۱۴۱۷ هـ. ق.
۱۴. الحر العاملى، محمد بن الحسن. **تفصيل ويائل الشيعه الى تحصيل مسائل الشريعه**. قم: موسسه آل بيت، ۱۴۱۶ هـ. ق.
۱۵. حسن رحمى، محمد. **القصاص و اثر الجريمه فى حقوق الانسان**. بيروت: دارالزهراء، ۱۴۲۹ هـ. ق.
۱۶. الخمينى (الموسوى)، روح الله. **تحرير الوسيله**. تهران: موسسه مطبوعات اسماعليان،
۱۷. الخوئى، السيد ابوالقاسم. **مبانى تكملة المنهاج**. بيروت: دارالزهراء، ۱۴۰۷ هـ. ق.

١٨. راغب اصفهاني، حسين بن محمد بن فضل. **الفردات في غرائب القرآن**. ج ٣. تهران: مرتضوى، ١٣٨٥.
١٩. السرخسيف، ابوبكر محمد بن احمد بن ابى سهل. **المبسوط**. بيروت: دارالمعرفه، ١٤١٤ هـ.ق.
٢٠. سيد قطب. **تفسير في ظلال القرآن**. بيروت: دار الشروق، ١٤٢٣ هـ.ق.
٢١. السيورى الحلى، مقداد بن عبدالله (فاضل مقداد). **كنز العرفان في فقه القرآن**. تهران: المكتبه المرتضويه لاحياء التراث الجعفريه، ١٣٨٤ هـ.ق.
٢٢. الشافعى، محمد بن ادريس. **المسند**. بيروت: درا المعرفه، ١٤٠٨ هـ.ق.
٢٣. الشافعى، محمد بن ادريس. **موطا**. بيروت: درا المعرفه، ١٤٠٨ هـ.ق.
٢٤. الصنعاني، محمد بن اسماعيل. **سبل الاسلام**. بيروت: داراحياء التراث العربى، ١٤٠٩ هـ.ق.
٢٥. الطباطبايى، السيد محمد حسين. **الميزان في تفسير القرآن**. قم: جماعه المدرسين فى الحوزه العلميه، ١٣٨٨.
٢٦. الطبرسى، ابو على الفضل بن الحسن. **مجمع البيان في تفسير القرآن**. بيروت: داراحياء التراث العربى، ١٣٩٧ هـ.ق.
٢٧. الطوسى، ابو جعفر محمد بن الحسن (شيخ طوسى). **الخلاف**. قم: موسسه النشر الاسلامى، ١٤١٦ هـ.ق.
٢٨. الطريحي، شيخ فخر الدين. **مجمع البحرين**. تهران: مرتضوى، ١٣٨٦.
٢٩. عاملى (موسوى)، سيد محمد بن على. **مدارك الاحكام في شرح شرائع الاسلام**. قم: آل بيت، ١٤١٠ هـ.ق.
٣٠. على اصغر. **سلسله ينبايح الفقيهيه**. بيروت: موسسه فقه الشيعه، ١٤١٠ هـ.ق.
٣١. عوده، عبد القادر. **التشريع الجنائى الاسلامى مقارناً بالقانون الوضعى**. بيروت: موسسه الرساله، ١٤١٣ هـ.ق.
٣٢. عبده، محمد. **تفسير المنار**. بيروت: دار المعرفه، ١٤١٦ هـ.ق.
٣٣. فراهيدى، خليل بن احمد. **العين**. قم: اسوه، ١٤١٤ هـ.ق.
٣٤. القرطبى (الانصارى)، محمد بن احمد. **الجامع لاحكام القرآن (تفسير قرطبى)**. بيروت: داراحياء التراث العرب، ١٩٦٥ م.
٣٥. مروايد، على اصغر. **سلسله ينبايح الفقيهيه**. بيروت: موسسه فقه الشيعه الدار الاسلاميه، ١٤١٣ هـ.ق.
٣٦. نجفى، محمد حسن. **جواهر الكلام**. بيروت: موسسه التاريخ العرب، ١٤١٢ هـ.ق.
٣٧. النسائى، ابو عبد الرحمن احمد بن شعيب. **سنن النسائى بشرح الحافظ جلال الدين السيوطى و حاشيه الامام السندى**. بيروت: داراحياء التراث العرب، ١٤١٩ هـ.ق.

۳۸. احمد ادریس، عوض. دیه. ترجمه علیرضا فیض. تهران: وزارت ارشاد، ۱۳۷۲.
۳۹. احمدی، اشرف. قانون و دادگستری در شاهنشاهی ایران باستان. تهران: وزارت فرهنگ و هنر، ۱۳۷۲.
۴۰. خسرو شاهی، قدرت الله. فلسفه قصاص از دیدگاه اسلام. تهران: دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۱۳۷۶.
۴۱. جعفری لنگرودی، محمد جعفر. مبسوط در ترمینو لوژی حقوق. تهران: گنج دانش، ۱۳۷۸.
۴۲. جوادی آملی، عبدالله. زن در آئینه جمال و جلال. تهران: رجاء، ۱۳۶۹.
۴۳. دهخدا، علی اکبر. لغت نامه. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۶۴.
۴۴. سیاح، عبدالحمید. فرهنگ جامع. ج ۳. تهران: اسلام، ۱۳۷۸.
۴۵. شفیعی سروستانی و دیگران، ابراهیم. قانون دیات و مقتضیات زمان. تهران: مرکز تحقیقات استراتژیک ریاست جمهوری، ۱۳۷۳.
۴۶. شفیعی سروستانی، ابراهیم. تفاوت زن و مرد در دیه و قصاص. تهران: سفیر صبح، ۱۳۸۰.
۴۷. صالحی، فاضل. دیه یا مجازات مالی. ج ۲. قم: دفتر تبلیغات اسلام حوزه علمیه قم، ۱۳۷۸.
۴۸. عمید، حسن. فرهنگ عمید. تهران: امیر کبیر، ۱۳۵۶.
۴۹. عرفانی، توفیق. قرارداد بیمه در حقوق اسلام و ایران. تهران: کیهان، ۱۳۷۱.
۵۰. فیض، علیرضا. مقارنه و تطبیق در حقوق جزای عمومی اسلام. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد، ۱۳۶۴.
۵۱. کاتوزیان، ناصر. مقدمه علم حقوق. ج ۷. تهران: اقبال، ۱۳۶۴.
۵۲. گرجی، ابوالقاسم. دیات. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۰.
۵۳. محمودی، عباس علی. نظریه جدید درباره برابری زن و مرد در قصاص. تهران: بعثت، ۱۳۶۵.
۵۴. مجموعه قانون مجازات اسلامی، انتشارات معاونت پژوهش، تدوین و تنقیح قوانین و مقررات (ریاست جمهوری)، بی تا.
۵۵. مرعشی، محمد حسن. دیدگاه های نو در حقوق کیفری اسلام. تهران: میزان، ۱۳۷۳.
۵۶. مرعشی، محمد حسن. شرح قانون حدود و قصاص. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. ۱۳۷۵.

۵۷. مهرا، نسرين. مجموعه مقاله ها، نتايج کار گروه و اسناد نخستين همایش بين المللی «زن و حقوق کیفری؛ گذشته، حال و آینده». قم: سلسيل، ۱۳۸۴.
۵۸. مکارم شیرازی، ناصر. بحوث فقهيه هامه. قم: مدرسه امام علی بن ابی طالب، ۱۳۸۰.
۵۹. معین، محمد. فرهنگ فارسی. ج ۲. تهران: ساحل، ۱۳۸۴.
۶۰. میر دحسینی، سید حسن. سقوط قصاص در نظام حقوقی اسلام و ایران. تهران: میزان، ۱۳۸۴.
۶۱. موسوی بجنوردی، سید محمد. نگرش جدید بر قانون دیات (مقالات فقهی، فلسفی و اجتماعی). تهران: عروج، ۱۳۸۰.
۶۲. موسوی بجنوردی، سید محمد. فقه تطبیقی بخش جزایی. تهران: میعاد، ۱۳۷۶.
۶۳. نافع‌ی فرد، کریم. زن از دیدگاه اسلام و تمدن غرب. تهران: عابد، ۱۳۸۳.